31994L0080

25.3.1994 JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE L 368/38

DIRECTIVA 94/80/CE A CONSILIULUI
din 19 decembrie 1994
de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 8b alineatul (1),

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Parlamentului European [1],

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social [2],

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor [3],

întrucât Tratatul privind Uniunea Europeană constituie o nouă etapă în procesul de creare a unei uniuni din ce în ce mai strânse între popoarele Europei; întrucât Uniunea are în special misiunea de a organiza în mod coerent și solidar relațiile între popoarele statelor membre; întrucât printre obiectivele fundamentale ale Uniunii se numără și consolidarea protecției drepturilor și intereselor resortisanților statelor membre prin instituirea unei cetățenii a Uniunii;

întrucât, în acest scop, dispozițiile titlului II din Tratatul privind Uniunea Europeană instituie o cetățenie a Uniunii în beneficiul tuturor resortisanților statelor membre și le recunoaște acestora o serie drepturi în acest sens;

întrucât dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile locale în statul membru de reședință, prevăzut la articolul 8b alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, constituie o aplicare a principiului egalității și al nediscriminării între resortisanți și neresortisanți, precum și un corolar al dreptului de liberă circulație și de ședere, prevăzut la articolul 8a din Tratat;

întrucât aplicarea articolului 8b alineat (1) din tratat nu presupune o armonizare globală a sistemelor electorale din statele membre; întrucât acesta are drept scop principal eliminarea condiției de cetățenie, care, în prezent, este cerută în cea mai mare parte a statelor membre pentru exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales; întrucât, de asemenea, pentru a ține seama de principiul proporționalității prevăzut la articolul 3b al treilea paragraf din tratat, conținutul legislației comunitare în materie nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul prevăzut al articolul 8b alineatul (1) din tratat;

întrucât articolul 8b alineatul (1) din tratat are ca obiect toți cetățenii Uniunii, fie că sunt sau nu sunt resortisanți în statul membru de reședință, care își pot exercita dreptul de a alege și de a fi aleși la alegerile locale în aceleași condiții, în statul respectiv; întrucât este necesar, în consecință, ca mai ales condițiile legate de durata rezidenței și de dovada reședinței valabile pentru neresortisanți să fie identice celor aplicabile, după caz, resortisanților din statul membru în cauză; întrucât cetățenii care nu sunt resortisanți nu trebuie să se conformeze unor condiții specifice, cu excepția cazului în care, în mod excepțional, tratamentul diferit al resortisanților și neresortisanților se justifică prin circumstanțele specifice acestora din urmă, care îi disting de primii;

întrucât articolul 8b alineatul (1) din tratat recunoaște dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile locale în statul membru de reședință fără a înlocui, prin aceasta, dreptul de a alege și de a fi ales în statul membru în care cetățeanul Uniunii este resortisant; întrucât este importantă respectarea libertății acestor cetățeni de participare sau neparticipare la alegerile locale în statul membru de reședință; întrucât este, în consecință, corect ca acești cetățeni să-și poată exprima voința de a-și exercita dreptul de a alege în acest stat; întrucât în statele membre unde nu există obligația votului înregistrarea acestor cetățeni poate fi autorizată din oficiu;

întrucât administrația locală a statelor membre reflectă tradițiile politice și juridice diferite și se caracterizează printr-o mare varietate de structuri; întrucât conceptul de alegeri locale nu este același în toate statele membre; întrucât se impune, în consecință, să se precizeze obiectul prezentei directive, prin definirea noțiunii de alegeri locale; întrucât aceste alegeri înglobează alegerile prin vot universal și direct la nivelul comunităților locale de bază și al subdiviziunilor lor; întrucât este vorba, de asemenea, despre alegerile prin vot universal direct ale adunărilor locale reprezentative, precum și ale membrilor executivului local;

întrucât neeligibilitatea poate rezulta dintr-o hotărâre judecătorească individuală luată fie de către autoritățile statului membru de reședință, fie de cele alestatului membru de origine; întrucât,

---

[1] JO C 323, 21.11.1994.

[2] Avizul emis pe 14 septembrie 1994 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

[3] Avizul emis pe 28 septembrie 1994 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

având în vedere importanța politică a funcției de ales local, este necesar ca statele membre să poată lua măsurile necesare pentru a evita ca o persoană decăzută din dreptul de a fi aleasă în statul membru de origine să fie repusă în acest drept pentru simplul motiv că are reședința într-un alt stat membru; întrucât această problemă specifică pentru candidații neresortisanți îndreptățește statele membre care consideră necesar să îi poată supune nu numai regimului de neeligibilitate în statul membru de reședință, ci și legislației în materie a statului membru de origine; întrucât, ținând seama de principiul proporționalității, este suficient ca dreptul de a alege să nu fie subordonat decât regimului de incapacitate electorală din statul membru de reședință;

întrucât atribuțiile executivului unităților de bază ale administrației publice locale pot presupune participarea la exercitarea autorității publice și protejarea intereselor generale; întrucât, prin urmare, este necesar ca statele membre să poată rezerva aceste funcții resortisanților lor; întrucât, de asemenea, este necesar ca statele membre să poată lua măsurile corespunzătoare, care nu pot limita șansele resortisanților celorlalte state membre de a fi aleși, dincolo de limitele necesare atingerii acestui obiectiv;

întrucât se impune, de asemenea, ca participarea aleșilor locali la alegerile legislative să fie rezervată resortisanților țării în cauză;

întrucât, atunci când legislațiile statelor membre prevăd incompatibilități între calitatea de ales local și alte funcții, este necesar ca statele membre să poată extinde aceste incompatibilități la funcții echivalente exercitate în alte state membre;

întrucât orice derogare de la normele generale ale prezentei directive trebuie justificată, potrivit articolului 8b alineatul (1) din tratat, de problemele specifice unui stat membru și întrucât orice dispoziție derogatorie, prin natura sa, trebuie să fie supusă unei reexaminări;

întrucât asemenea probleme specifice pot apărea mai ales într-un stat membru unde proporția cetățenilor Uniunii, care au reședința în acest stat membru fără a deține cetățenia acestuia și care au atins vârsta de vot, depășește semnificativ media; întrucât o proporție de 20 % a acestor cetățeni, în raport cu ansamblul electoratului, justifică dispoziții derogatorii bazate pe criteriul duratei rezidenței;

întrucât cetățenia Uniunii are drept scop o mai bună integrare a cetățenilor Uniunii în țara gazdă și este, în acest context, conformă cu intențiile autorilor tratatului de a evita orice polarizare între listele de candidați - resortisanți și neresortisanți;

întrucât acest risc de polarizare privește în special un stat membru în care proporția cetățenilor Uniunii care nu sunt și ai statului respectiv, dar care au atins vârsta de vot, depășește 20 % din totalul cetățenilor Uniunii cu vârstă de vot și care au reședința în statul respectiv; întrucât este necesar ca acest stat membru să poată prevedea dispoziții speciale privind conținutul listelor de candidați, cu respectarea articolului 8b din tratat;

întrucât trebuie ținut seama de faptul că, în anumite state membre, resortisanții altor state membre care au reședința în aceste state au dreptul de a alege în parlamentul național și întrucât, în consecință, formalitățile prevăzute de prezenta directivă pot fi simplificate;

întrucât Regatul Belgiei prezintă specificități și echilibre proprii legate de faptul că în constituția sa (articolele 1 - 4) sunt prevăzute trei limbi oficiale și o repartizare pe regiuni și comunități; întrucât, din acest motiv, aplicarea integrală a prezentei directive în anumite comunități ar putea avea consecințe, astfel încât este necesar să se prevadă o posibilitate de derogare de la dispozițiile prezentei directive, în scopul de a ține seama de aceste specificități și echilibre;

întrucât Comisia va proceda la o evaluare a aplicării prezentei directive de drept și de fapt, inclusiv evoluția electoratului survenită după intrarea în vigoare a prezentei directive; și, întrucât, în acest scop, Comisia va prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL 1

Dispoziții generale

Articolul 1

(1) Prezenta directivă stabilește normele prin care cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru, fără a avea cetățenia acestui stat își pot exercita dreptul de a alege și de a fi aleși la alegerile locale.

(2) Dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere dispozițiilor fiecărui stat membru privind dreptul de a alege și de a fi ales fie al resortisanților care au reședința în afara teritoriului național, fie al resortisanților țărilor terțe care au reședința în acest stat.

Articolul 2

(1) În sensul prezentei directive:

(a) „unitățile de bază ale administrației publice locale” înseamnă entitățile administrative prevăzute în anexă și care, în conformitate cu legislația fiecărui stat membru, au organe alese prin vot universal direct și sunt competente pentru a administra, la nivelul de bază al organizării politice și administrative, pe propria lor răspundere, anumite afaceri locale;

(b) „alegeri locale” înseamnă alegerile prin vot universal direct care vizează desemnarea membrilor adunării reprezentative și, după caz, în conformitate cu legislația fiecărui stat membru, șeful și membrii executivului unei unități de bază ale administrației publice locale;

(c) „stat membru de reședință” înseamnă statul membru în care cetățeanul Uniunii are reședința fără a avea și cetățenia acestuia;

(d) „stat membru de origine” înseamnă statul membru al cărui resortisant este un cetățean al Uniunii;

(e) „listă electorală” înseamnă registrul oficial al tuturor alegătorilor cu drept de a alege într-o anumită unitate de bază a administrației publice locale sau într-o circumscripție stabilită și actualizată de autoritatea competentă, în conformitate cu dreptul electoral al statului membru de reședință sau registrul de evidența populației, dacă acesta menționează calitatea de alegător;

(f) „ziua de referință” înseamnă ziua sau zilele în care cetățenii Uniunii trebuie să întrunească, în conformitate cu dreptul statului membru de reședință, condițiile cerute pentru a fi alegători sau persoane eligibile în statul respectiv;

(g) „declarație oficială” înseamnă actul întocmit de persoana interesată și a cărui inexactitate este pasibilă de sancțiuni, în conformitate cu legislația internă aplicabilă.

(2) În cazul în care, printr-o modificare a legislației interne, o unitate de bază a administrației publice locale menționată în anexă este înlocuită cu o altă unitate ale cărei competențe sunt menționate la alineatul (1) litera (a) din prezentul articol sau în cazul în care, ca urmare a unei astfel de modificări, se desființează sau creează o unitate de bază a administrației publice locale, statul membru în cauză notifică acest lucru Comisiei.

În următoarele trei luni de la primirea unei astfel de notificări, în legătură cu o declarație a statului membru conform căreia nu se va mai aduce atingere drepturilor care rezultă din prezenta directivă, Comisia adaptează anexa făcând înlocuirile, eliminările și adăugirile corespunzătoare. Anexa astfel revăzută se publică în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

Articolul 3

Orice persoană care, în ziua de referință:

(a) este cetățean al Uniunii în înțelesul articolului 8 alineatul (1) al doilea paragraf din tratat și

(b) fără a avea cetățenie, îndeplinește totuși condițiile de care depinde dreptul de a alege și de a fi ales al resortisanților, în conformitate cu legislația statului membru de reședință

are drept de a alege și de a fi ales la alegerile locale în acest stat membru, în conformitate cu dispozițiile prezentei directive.

Articolul 4

(1) În cazul în care resortisanții statului membru de reședință, pentru a fi alegători sau persoane eligibile, trebuie să aibă reședința pe teritoriul național pe o durată minimă, se consideră că alegătorii și persoanele eligibile menționate la articolul 3 îndeplinesc această condiție, dacă au locuit pe o durată echivalentă în alte state membre.

(2) În cazul în care, în conformitate cu legislația statului membru de reședință, propriii resortisanți nu pot fi alegători sau persoane eligibile decât în unitatea de bază a administrației publice locale unde aceștia au reședința principală, alegătorii sau persoanele eligibile menționate la articolul 3 se supun și ei acestei condiții.

(3) Alineatul (1) nu aduce atingere dispozițiilor fiecărui stat membru conform cărora exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales de către toți alegătorii sau persoanele eligibile într-o unitate de bază a administrației publice locale depinde de o durată a rezidenței minimă pe teritoriul acestei unități.

Alineatul (1) nu aduce atingere nici unei dispoziții de drept intern deja în vigoare la data adoptării prezentei directive care condiționează exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales pentru orice alegător sau persoană eligibilă de o durată a rezidenței minimă în partea statului membru de care ține unitatea de bază a administrației publice locale.

Articolul 5

(1) Statele membre de reședință pot dispune ca oricare cetățean al Uniunii care, prin efectul unei hotărâri judecătorești individuale în materie civilă sau al unei hotărâri judecătorești penale, este decăzut din dreptul de a fi ales în temeiul dreptului din statul membru de origine, să fie exclus de la exercitarea acestui drept în perioada alegerilor locale.

(2) Candidatura oricărui cetățean al Uniunii la alegerile locale în statul membru de reședință poate fi declarată respinsă dacă cetățeanul nu poate prezenta declarația prevăzută la articolul 9 alineatul (2) litera (a) sau adeverința prevăzută la articolul 9 alineatul (2) litera (b).

(3) Statele membre pot decide că numai propriii lor resortisanți sunt eligibili pentru funcțiile de șef, adjunct, supleant sau membru al colegiului director al executivului unei unități de bază a administrației publice locale, dacă aceste persoane sunt alese pentru a exercita aceste funcții pe durata mandatului.

Statele membre pot dispune, de asemenea, ca exercitarea cu titlu provizoriu și interimar a funcțiilor de șef, adjunct sau supleant sau membru al colegiului director al executivului unei unități de bază a administrației publice locale să poată fi rezervată propriilor resortisanți.

Dispozițiile pe care le pot adopta statele membre pentru a garanta că funcțiile menționate la primul paragraf și funcțiile interimare menționate la al doilea paragraf nu pot fi exercitate decât de propriii lor resortisanți respectă tratatul și principiile generale de drept și sunt adecvate, necesare și proporționale cu obiectivele vizate.

(4) Statele membre pot dispune, de asemenea, ca cetățenii Uniunii aleși membri ai unui organ reprezentativ să nu poată participa la desemnarea alegătorilor unei adunări parlamentare, nici la alegerea membrilor acestei adunări.

Articolul 6

(1) Persoanele eligibile menționate la articolul 3 se supun condițiilor de incompatibilitate care se aplică, în conformitate cu legislația statului membru de reședință, resortisanților acestui stat.

(2) Statele membre pot prevedea că deținerea calității de ales local în statul membru de reședință este, de asemenea, incompatibilă cu funcțiile exercitate în alte state membre similare cu cele care dau naștere unei incompatibilități în statul membru de reședință.

CAPITOLUL II

Exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales

Articolul 7

(1) Alegătorul menționat la articolul 3 își exercită dreptul de a alege în statul membru de reședință dacă și-a manifestat voința în acest sens.

(2) Dacă votul este obligatoriu în statul membru de reședință, această obligație este aplicabilă și alegătorilor menționați la articolul 3 care s-au înscris pe lista electorală.

(3) Statele membre în care votul nu este obligatoriu pot prevedea o înscriere din oficiu pe lista electorală a alegătorilor menționați la articolul 3.

Articolul 8

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite alegătorului menționat la articolul 3 să fie înscris pe lista electorală în timp util înaintea scrutinului.

(2) Pentru a fi înscris pe lista electorală, alegătorul menționat la articolul 3 are obligația de a aduce aceleași dovezi ca un alegător resortisant în această țară.

De asemenea, statul membru de reședință poate impune ca alegătorul menționat la articolul 3 să prezinte un document de identitate valabil și o declarație oficială care să precizeze cetățenia și adresele acestuia în statul membru de reședință.

(3) Alegătorul menționat la articolul 3 care figurează pe o listă electorală rămâne înscris pe această listă, în aceleași condiții ca și alegătorul care sunt resortisanți, până la radierea sa din oficiu, pentru că nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru a vota.

Alegătorii care au fost înscriși pe o listă electorală la cererea lor, pot fi, de asemenea, radiați de pe această listă la cerere.

În cazul mutării reședinței într-o altă comunitate locală de bază din același stat membru, acest alegător este înscris pe lista electorală a acestei unități în aceleași condiții ca un alegător resortisant.

Articolul 9

(1) În momentul depunerii declarației de candidatură, fiecare persoană eligibilă menționată la articolul 3 are obligația de a aduce aceleași dovezi ca și un candidat resortisant. Statul membru de reședință poate impune ca el să prezinte o declarație oficială precizându-și cetățenia și adresa din statul membru de reședință.

(2) De asemenea, statul membru de reședință poate impune ca persoana eligibilă menționată la articolul 3:

(a) să precizeze, în declarația oficială menționată la alineatul (1), în momentul depunerii declarației de candidatură, că nu a fost decăzută din dreptul de a fi aleasă în statul membru de origine;

(b) să prezinte, în caz de dubiu asupra conținutului declarației sale menționate la litera (a) sau dacă legislația unui stat membru impune acest lucru, înainte sau după scrutin, o adeverință din partea autorităților administrative competente din statul membru de origine care să certifice că aceasta nu este decăzută din dreptul de a fi aleasă în acest stat sau că autoritățile nu sunt la curent cu o asemenea decădere;

(c) să prezinte un document de identitate valabil;

(d) să precizeze în declarația oficială menționată la alineatul (1) că nu exercită nici una dintre funcțiile incompatibile menționate la articolul 6 alineatul (2);

(e) să precizeze, după caz, ultima sa adresă din statul membru de origine.

Articolul 10

(1) Statul membru de reședință informează în timp util persoana interesată cu privire la situația cererii sale de înscriere pe lista electorală sau la decizia privind acceptarea candidaturii sale.

(2) În caz de neînscriere pe lista electorală, de refuz al înscrierii pe lista electorală sau de respingere a candidaturii, persoana interesată poate introduce acțiunile prevăzute de legislația statului membru de reședință, valabile, în cazuri similare, pentru alegătorii și persoanele eligibile care sunt resortisanți ai acestui stat.

Articolul 11

Statul membru de reședință informează, în timp util și în forma adecvată, alegătorii și persoanele eligibile menționate la articolul 3, despre condițiile și normele de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales în acest stat.

CAPITOLUL III

Dispoziții derogatorii şi tranzitorii

Articolul 12

(1) În cazul în care într-un stat membru, la 1 ianuarie 1996, proporția cetățenilor Uniunii care au reședința în acest stat membru fără a avea cetățenia acestui stat și care au atins vârsta de vot depășește 20 % din totalul cetățenilor Uniunii cu vârstă de vot care au reședință în acest stat, statul membru respectiv poate, prin derogare de la prezenta directivă:

(a) rezerva dreptul de a alege alegătorilor menționați la articolul 3 care au reședința în acest stat membru pe o durată minimă care nu poate depăși durata unui mandat al adunării reprezentative locale;

(b) rezerva dreptul de a fi ales persoanelor eligibile menționate la articolul 3 care au reședința în acest stat membru de o perioadă minimă care nu poate depăși durată a două mandate ale adunării reprezentative locale și

(c) lua măsurile adecvate în materie de alcătuire a listelor de candidați, vizând, cu precădere, facilitarea integrării cetățenilor Uniunii care sunt resortisanți ai unui alt stat membru.

(2) Regatul Belgiei poate, prin derogare de la prezenta directivă, să aplice alineatul (1) litera (a) pentru un număr limitat de comune a căror listă o comunică cel puțin cu un an înaintea scrutinului comunal pentru care se prevede că se va face uz de derogare.

(3) În cazul în care, la 1 ianuarie 1996, legislația unui stat membru dispune ca resortisanții unui stat membru care au reședința într-un alt stat membru să aibă drept de a alege pentru parlamentul național al acestui stat și să poată fi înscriși pe listele electorale exact în aceleași condiții ca alegătorii resortisanți ai statului respectiv, primul stat membru poate, prin derogare de la prezenta directivă, să nu aplice acestor resortisanți articolele 6 la 11.

(4) Până la 31 decembrie 1998 și ulterior la fiecare șase ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport în care verifică continuitatea motivelor care justifică acordarea, pentru statele membre implicate, a unei derogări în conformitate cu articolul 8b alineatul (1) din tratat și propune, după caz, să se procedeze la adaptările adecvate. Statele membre care adoptă dispozițiile derogatorii, în conformitate cu alineatele (1) și (2), furnizează Comisiei informațiile necesare în acest sens.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Articolul 13

Comisia întocmește un raport către Parlamentul European și Consiliu privind aplicarea prezentei directive, inclusiv cu privire la evoluția electoratului survenită de la intrarea acestuia în vigoare, într-o perioadă de un an de la derularea în toate statele membre a alegerilor locale organizate pe baza dispozițiilor precedente și propune, după caz, adaptările corespunzătoare.

Articolul 14

Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive înainte de 1 ianuarie 1996. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Articolul 15

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

Articolul 16

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 19 decembrie 1994.

Pentru Consiliu

Președintele

K. KINKEL

ANEXĂ

În sensul articolului 2 alineatul (1) litera (a) din prezenta directivă, prin „unitate de bază a administrației publice locale" se înțelege:

pentru Danemarca:

amtskommune, Koøbenhavns kommune, Frederiksberg kommune, primærkommune,

pentru Belgia:

commune/gemeente/Gemeinde,

pentru Germania:

kreisfreie Stadt bzw. Stadtkreis; Kreis;

Gemeinde, Bezirk in der Freien und Hansestadt Hamburg und im Land Berlin;

Stadtgemeinde Bremen in der Freien Hansestadt Bremen,

Stadt-, Gemeinde-, oder Ortsbezirke bzw. Ortschaften,

pentru Grecia:

κοινότης;

δήμος;

pentru Spania:

municipio,

entidad de ámbito territorial inferior al municipal,

pentru Franța:

commune,

arrondissement dans les villes déterminées par la législation interne, section de commune

pentru Irlanda:

country, county borough

borough, urban district, town,

pentru Italia:

comune,

circoscrizione,

pentru Luxemburg:

commune,

pentru Țările de Jos:

gemeente,

deelgemeente

pentru Portugalia:

município,

freguesia,

pentru Regatul Unit:

counties in England; counties, county boroughs and communities in Wales: regions and Islands in Scotland; districts in England, Scotland and Northern Ireland; London boroughs; parishes in England; the City of London in relation to ward elections for common councilmen.